

со-знавства в Україні / Л. М. Сивоглаз // Ресурсознавство, колекціонування та охорона біорізноманіття: Міжнар. наук.-практ. конф. – Полтава: Б. в., 2002. – С. 42-44.

22. Український Радянський Енциклопедичний Словник: В 3-х Т. /

Редкол.: ... А. В. Кудрицький (відп. ред.) та ін. – 2-ге вид. – К.: Голов. ред. УРЕ. Т. 2. – 1987. – 736 с.

Надійшла до редакції 05.05.2014

УДК 633.88:001.08:94(477.53)

О. В. Семено

ІСТОРІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ПОЛТАВЩИНИ

Ключові слова: лікарські рослини, історія дослідження, Д. С. Івашин.

Досліджено історію вивчення лікарських рослин Полтавської області. Прослідковано розвиток робіт в Дослідній станції лікарських рослин Інституту агроекології і природокористування НААН України, підкреслено роль Д. С. Івашина в науковій роботі по вивченню цілющих рослин Полтавщини.

О. В. Семено

ИСТОРИЯ ИССЛЕДОВАНИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ ПОЛТАВЩИНЫ

Ключевые слова: лекарственные растения, история изучения, Д. С. Ивашин.

Исследована история изучения лекарственных растений Полтавской области. Прослежено развитие работ в Исследовательской станции лекарственных растений Института агроэкологии и природопользования НААН Украины, подчеркнута роль Д. С. Ивашина в научной работе по изучению целебных растений Полтавщины.

O. V. Semeno

INVESTIGATION OF MEDICINAL PLANTS HISTORY OF POLTAVA REGION

Keywords: medicinal plants, history of investigation, D. S. Ivashin.

The history of investigation of medicinal plants in Poltava region is given. The development of researches on medical plant in the Research Station of Medicinal Plants of the Institute of Agroecology and natural resources of NAAS of Ukraine is retraced. The role of D. S. Ivashin in these researches is underlined.

УДК 615.451.1+616.954.14

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ СКЛАДУ КОМПЛЕКСНОЇ НАСТОЙКИ ДЛЯ МІСЦЕВОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИ ТЕЛОГЕНОВІЙ АЛОПЕЦІЇ

- М. І. Федоровська, к. фарм. н., доц. каф. ОЕФ і технології ліків
- Івано-Франківський державний медичний університет

Останнім часом в Україні спостерігається суттєве підвищення попиту населення на лікарські засоби, виготовлені на основі рослинної сировини, які позитивно відрізняють їх від синтетичних препаратів. Фітотерапія дерматологічних захворювань посідає важливе місце серед різних напрямків лікарської терапії завдяки широкому спектру фармакологічної активності та мінімальній побічній дії біологічно активних речовин (БАР), доступності сировинної бази, порівняно низькій вартості ліків [17].

Поширеним дерматологічним захворюванням, що значно впливає на зовнішню привабливість людини й погіршують соціальну адаптацію хворого, є надмірне випадання волосся – алопеція [3]. В залежності від етіопатогенетичних факторів розрізняють різноманітні форми облісіння: гніздна, андрогенна, анагенова, телогенова, рубцева та ін. [14].

Телогенова алопеція (ТА) – *Telogen effluvium* – найбільш поширена форма дифузного облісіння у жінок, що зустрічається в репродуктивному віці та обумовлена су-

путньою соматичною патологією і/або несприятливими екзогенними факторами, до яких належать [5, 15, 24]:

- недостатність поживних речовин (цинк, магній, залізо, білок, незамінні жирні кислоти та ін.);
- захворювання шлунково-кишкового тракту;
- розлади і захворювання ендокринної системи (гіпотиреоз, гіпопаратиреоз, відміна контрацептивів, вагітність і післяпологовий період, тривалі місячні);
- мікробна інтоксикація (ГРВІ, пневмонія, туберкульоз та ін.);
- медикаментозна інтоксикація (антикоагулянти, бета-адреноблокатори, бутирофенон, ретиноїди та ін.);
- стресові реакції (психосоматична алопеція);
- нераціональний догляд за волоссям (часте фарбування, хімічна завивка).

Патогенез ТА складний і до цього часу залишається маловивченим. Життєвий цикл волосини складається з трьох фаз: активного росту (анаген), що триває 2-8 років; інволюції (катаген) – 4-6 тижнів, спокою (телоген) – 2-3

місяці. Екзогенова фаза (випадання мертвої волосини) співпадає з кінцем телогену. Етіологічні фактори впливають на волосся, що перебуває у стадії анагену (яка повинна тривати набагато довше), і зумовлюють передчасний перехід їх в стадію телогену. Для ТА характерним є те, що надмірне випадання волосся настає через 2-3 місяці після впливу провокуючого чинника [10, 19, 21].

Дія лікарських речовин та БАР у терапії ТА повинна бути спрямована на [1, 10]:

- переривання телогену (активація стовбурових клітин);
- стимуляція росту епітеліальних клітин волоссяного фолікула;
- покращання кровообігу, зміцнення судин волосистої частини голови;
- насичення мікроелементами та іншими поживними речовинами;
- усунення лупи (антифунгіцидна дія на дріжджоподібні грибки *Malassezia* (син. *Pityrosporum*)).

ЛЗ при телогеновій алопеції включають препарати базової терапії системного застосування (комплекси мікроелементів та вітамінів, препарати заліза, цинку, імуномодулятори, біогенні стимулятори та ін.) і ліки спрямованої дії, які виявляють капілярпротекторні та венотонізуючі властивості, стимулюють регенерацію клітин волоссяного фолікула [6].

Враховуючи обмежену кількість вітчизняних ліків, сучасну тенденцію до росту захворювання через екологічні й соціальні чинники, високу зацікавленість споживачів, доступність сировинної бази, перспективною та доцільною є розробка лікарського косметичного засобу для застосування при ТА – комплексної настойки на основі листя кропиви дводомної, листя шавлії лікарської та листя каштану кінського. Широкий спектр фармакологічних властивостей означеної ЛРС обумовлює їх хімічний склад.

Листя кропиви – *Folia Urticae* (Кропива дводомна – *Urtica dioica* L., род. *Urticaceae*) фармакопейна ЛРС, що містить наступні біологічно активних речовин (БАР): органічні кислоти аліфатичного ряду (мурашина, яблучна, винна, лимонна, щавлева, бурштинова та ін. – до 1,3 %), фенолкарбонові кислоти (хлорогенова, кофейна, ферулова та ін.), флавоноїди (рутин, кверцетин, кемпферол, гіперозид та ін.), дубильні речовини (до 2 %), кумарини (ескулетин, ескулін, скополетин та ін.), хлорофіл (до 5 %); вітаміни: К₁ (до 0,2 %), каротиноїди (β-каротин, ксантофіл, лікопін та ін.), вітамін С (до 0,6 %), Е, В₁, В₂, В₆, пантотенова і фолієва кислоти; аміни (холін, ацетилхолін, гістамін, серотонін – до 0,02 %), амінокислоти (аланін, гліцин, валін, лейцин, серин, глутамінова кислота та ін.), моносахариди (фруктоза, глюкоза, арабіноза, рамноза тощо), камеді та пектинові речовини, макро- і мікроелементи (калій, кальцій, кремній, цинк, мідь, залізо, марганець, селен та ін.) [4, 13].

Листя шавлії – *Folia Salviae* (Шавлія лікарська – *Salvia officinalis* L., род. *Lamiaceae*) – фармакопейна ЛРС. Містить до 2,5 % ефірної олії, до складу якої входять

цинеол, пінен, туйон, борнеол та ін., дитерпенові кислоти (сальвін); фенольні сполуки – флавоноїди (похідні лютеоліну й апігеніну, кверцетин), дубильні речовини, похідні гідроксикоричних кислот (розмаринова, кофейна, хлорогенова, ферулова), цукри і полісахариди, вітаміни групи В і РР, тритерпенові сапоніни (похідні урсолової та олеїнової кислот) [8, 9].

Листя каштану кінського – *Folia Aesculi Hippocastani* (Каштан кінський – *Aesculus hippocastanum* L., род. *Hippocastanaceae*) в Україні не є фармакопейною ЛРС. В Російській Федерації розроблено ТУ 64-4-76-87 «Листя каштана конського обыкновенного». В нормативному документі описано зовнішні, мікроскопічні ознаки та хімічний склад ЛРС.

Макроскопічні ознаки. Сировина складається з цілих або частково подрібнених пальчатоскладних листків. Листочки довжиною 20-25 см, шириною 10 см, зморшкуваті, з виступаючими знизу жилками. Черешки борознисті, буро-зелені, довжиною до 25 см. Зверху листочки темно-зелені, знизу світліші, з рудуватим опушенням в кутах жилок і в місцях зчленування з черешком. Запах слабкий, приємний. Смак слабко'язучий.

Мікроскопія. Для листка характерна (препарат з поверхні) складчастість кутикули епідермісу з обох сторін. На верхньому епідермісі уздовж головної і бічної жилок першого порядку зустрічаються темно-коричневі голівчасті залозки на тонкій багатоклітинній ніжці. На нижньому епідермісі уздовж жилок є 1-2-клітинні бородавчасті волоски, в кутах жилок зосереджені пучки довгих, багатоклітинних звивистих, тонкостінних волосків з ніжною бородавчастою кутикулою і коричневим вмістом. Окремі жилки волосків, а іноді і велика їх частина спадаються і перекручуються. У мезофілі розміщуються великі друзи оксалату кальцію і великі округлі секреторні клітини зі слизом.

Хімічний склад та числові показники. У листі рослини знайдені флавоноїди – кверцитрин, ізокверцитрин, кверцетин, рутин і спіреозид, астрагалін; каротиноїди – лютеїн, віолаксантин. Вміст флавоноїдів, що визначається спектрофотометричним методом, повинен бути не менше 1 %; вологість не більше 12 %; золи загальної не більше 10 %; побурілих і потемнілих листків не більше 5 %; органічних і мінеральних домішок не більше ніж по 1 %; інших частин рослини (гілки, стулки плодів) не більше 5%.

Настій листя кропиви дводомної здавна використовується в народній медицині для полоскання волосся в профілактичних та лікувальних цілях. ЛРС входить до складу лікарського засобу «Аллотон» (ВАТ «Лубнифарм», Україна) у формі розчину для зовнішнього застосування (табл. 1) [2, 22].

Широкий спектр БАР листя кропиви зумовлює важливі при ТА фармакологічні властивості: аліфатичні кислоти виявляють місцево-пдрознюючу дію, відповідно зумовлюють посилення кровообігу, стимуляцію обмінних процесів та посилення росту клітин епітелію волосини; флавоноїди виявляють антиоксидантні, мембрано-стабілі-

Таблиця 1.

Лікарські та косметичні засоби на основі кропиви дводомної, шавлії лікарської, каштану кінського, призначені для терапії алопеції

Торгова назва, виробник	Склад	Властивості основних БАР	Покази до застосування
Алотон розчин для зовнішнього застосування № 1, по 100 мл (ВАТ «Лубнифарм», Україна)	Настойка 1:5 з суміші ЛРС: лопуха справжнього коренів, софори японської плодів, лепехи кореневища, кропиви листя, хмелю шишок	Екстрактивні речовини кропиви дводомної покращують кровообіг в капілярній системі шкіри, стимулюють обмін речовин і трофічні процеси – покращують живлення шкіри голови	Різні форми алопеції, себорейний дерматит, лупа
Алотон шампунь по 200 мл (ТОВ «Універсальне агентство «Про-Фарма», космацевтик)	Вміщує екстракти лопуха справжнього коренів, софори японської плодів, лепехи кореневища, кропиви листя, хмелю шишок	БАР кропиви дводомної покращують кровообіг в капілярній системі шкіри, стимулюють обмін речовин і трофічні процеси у волоссяних фолікулах	Профілактика симптоматичної алопеції
Алотон рослинний шампунь для жирного типу шкіри голови , по 20 мл (ТОВ «Про-Фарма», космацевтик)	Вміщує екстракти реп'яха, шавлії, м'яти польової, пивні дріжджі, яблучний оцет, олію м'яти перцевої та гіркого апельсину	БАР екстракту шавлії виявляє протизапальні, антисептичні властивості, усуває лупу	Для догляду за жирним волоссям та шкірою волосистої частини голови
Фітовал лосьйон проти випадіння волосся , по 40 мл у флаконах № 2, (КРКА, д. д., Ново место, Словенія)	100 г містить: ескуліну 1,0 г, кислоти ксменінової 0,5 г, кислоти лауринової 0,2 г	Ескулін з плодів каштану кінського стимулює мікроциркуляцію в шкірі голови, знижує ламкість судин; ксменінова кислота – покращує мікроциркуляцію і контролює секрецію сальних залоз; лауринова кислота – інгібітор 5- α -редуктази	Симптоматична та андрогенова алопеція; випадання волосся внаслідок вікових змін
Фітовал шампунь для пошкодженого волосся по 100 або 200 мл у флаконах № 1 (КРКА, космацевтик)	100 г шампуню містять: екстракту шавлії рідкого (0,03:1) 1 г; екстракту кропиви рідкого (0,2:1) 1 г; пантенолу 1 г; лецитину 1 г	БАР екстрактів шавлії та кропиви зміцнюють і відновлюють волосся та попереджають їх випадання	Надмірне випадання порушення росту, зміцнення тонкого та ламкого волосся

зуючі та капіляропротекторні властивості; дубильні речовини та хлорофіл виявляють протизапальну, антисептичну, епітелізуючу дію; кремній органічні сполуки та інші мінеральні речовини й вітаміни є важливим компонентами живлення тканин шкіри [2, 12, 18].

Ефірна олія, а також дитерпенова кислота (сальвін) шавлії лікарської виявляють виражені антимікробні властивості, в тому числі на грибки *Malassezia ovale* – відповідальні за виникнення лупи. Екстракт шавлії використовують в складі лікарських та косметичних шампунів, призначених для лікування лупи і догляду за жирною шкірою голови (табл. 1) [20]. Ефірну олію шавлії викорис-

товують у вигляді розчинів у базових жирних оліях для точкового аромомасажу при облісінні [11]. Дубильні речовини та флавоноїди виявляють антиоксиданту та протизапальну дію [23].

В медицині широко використовуються плоди каштану при хронічній венозній недостатності та набряках різної етіології. Фармакологічна дія БАР (сапонін – есцин, кумарин – ескулін) проявляється в стимуляції кровообігу, зміцненні судинної стінки, зменшенні проникності капілярів, зменшенні периферичних набряків, антитромбозною та протизапальною активністю тощо [16]. Перспективною сировиною для розробки ЛЗ виступають листя кашта-

Таблиця 2.

Теоретичне обґрунтування компонентів комплексної настойки

Фармакологічна дія	Наявність активності у ЛРС при зовнішньому застосуванні			Бажаний ефект при ТА
	листя			
	кропиви дводомної	шавлії лікарської	каштану кінського	
Протисвербіжна	+	+	-	+
Антисептична (бактерицидна)	-	+	-	+
Фунгіцидна	-	+	-	+
Протизапальна	+	+	+	+
Епітелізуюча (ранозагоююча)	+	+	+	+
Стимуляція обміну речовин і трофічних процесів	+	+	+	+
Стимуляція кровообігу	+	+	+	+
Капіляропротекторна (проникність, ламкість)	+	+	+	+
Антиоксидантна	+	+	+	+
Протиалергічна	+	+	-	-
Кровозупинна	+	-	-	-
Знеболювальна	+	-	-	-
Протипухлинна	+	-	-	-

ну кінського, які є широкодоступні, прості в заготівлі та переробці і є цінним джерелом комплексу флавоноїдів у високій концентрації. Листя каштану використовуються у складі препарату «Есфлазид»; одержана настойка з мембрано стабілізуючими та протизапальними властивостями для застосування в дерматокосметичній практиці [7].

БАР запропонованих лікарських рослин комплексно виявляють регенеруючі та ріст стимулюючі властивості, посилюють шкірний кровообіг, зменшують проникність і ламкість капілярів, надають антигрибкову дію, жив-

лять та покращують обмінні процеси в шкірі голови тощо (табл. 2).

Висновок

Таким чином, складна настойки на основі листя кропиви, листя шавлії і листя каштану забезпечить вплив на різні ланки патогенезу ТА. Розробка та впровадження в медичну практику даного препарату дозволить розширити асортимент безпечних і доступних вітчизняних ліків та підвищать ефективність терапії жінок з телогеновою формою алопеції.

Література

1. Воротеляк Е. В. Регенеративный потенциал волосяного фолликула. Обзор научных изысканий / Е. В. Воротеляк // Пластич. хирург. и косметол. 2010. – № 118-123.
2. Галкін О. Ю. Визначення оптимальних параметрів технології одержання фітопрепарату для лікування та профілактики різних форм алопеції / О. Ю. Галкін, А. Г. Котов // Фармац. час. – 2011. – № 1. – С. 35-38.
3. Галлямова Ю. А. Стратегия и тактика лечения диффузного поредения волос / Ю. А. Галлямова // Леч. врач. – 2012. – № 10. – С. 14-17.
4. Гринченко Д. Г. Лекарственные свойства и химический состав крапивы двудомной (*Urtica dioica* L.) / Д. Г. Гринченко // Материалы I Междунар. науч. конф. «Лекарственные растения: фундаментальные и прикладные проблемы». – Новосибир. гос. аграр. ун-т. – Новосибирск: Изд-во НГАУ, 2013. – С. 487-489.
5. Данилов С. И. Факторы, приводящие к развитию телогеновой алопеции у женщин / С. И. Данилов, А. С. Един // Клин. и эксперимент. иссл. – 2008. – № 4. – С. 139-142.
6. Демчук М. Б. Дослідження вітчизняного ринку лікарських препаратів і засобів лікувальної косметики, що використовуються при зовнішній корекції алопеції / М. Б. Демчук, Ю. І. Івашків, Т. А. Грошовий // Запорізький мед. журн. – 2012. – № 3(72). – С. 23-25.
7. Дослідження активності настойки листя каштану кінського з метою розробки складу лікарських і косметичних засобів / Л. М. Малоштан, А. О. Башура, Н. П. Половко, О. Є. Струс // Акт. питан. фармац. і мед. науки та практик. – 2012. – № 1. – С. 71-73.
8. Зилфикаров И. Н. Дитерпены и полифенолы шалфея лекарственного: перспективы медицинского применения (обзор литературы) / И. Н. Зилфикаров // Вестн. Санкт-Петерб. ун-та. – 2007. – Сер. 11. (3). – С. 149-158.
9. Изучение состава биологически активных веществ сухих экстрактов эхинацеи узколистной и шалфея лекарственного / В. М. Косман, О. Н. Пожарицкая, А. Н. Шиков, В. Г. Макаров // Химия растит. сырья. – 2012. – № 1. – С. 153-160.
10. Калюжная Л. Д. Разновидности диффузных алопеций, тактика их ведения / Л. Д. Калюжная // Клин. иммунол. Аллергол. Инфектол. – 2011. – № 1. – С. 5-9.
11. Качанов О. С. Застосування лікувального масажу з використанням ефірних олій у пацієнтів з алопецією / О. С. Качанов, О. М. Олежук // Медсестринство. – 2014. – № 1. – С. 22-24.
12. Коломьцева А. Ю. Разработка состава и технологии средства для лечения алопеции на основе лекарственного растительного сырья / А. Ю. Коломьцева, Ю. В. Кривчикова // Сб. матер. III Всероссийской науч.-практ. конф. с междунар. участием «Проблемы фармацевтической науки и практики». ГБОУ ВПО СОГМА Минздрав РФ. – Владикавказ, 2013. – С. 162-164.
13. Копытько Я. Ф. Применение, химический состав и стандартизация сырья и препаратов *Urtica* (Обзор) / Я. Ф. Копытько, Е. С. Лапинская, Т. А. Сокольская // Хим.-фармац. журн. – 2011. – № 10. – С. 32-41.
14. Овчаренко Ю. С. Болезни волос: клинические аспекты / Ю. С. Овчаренко // Междунар. мед. журн. – 2009. – № 3. – С. 111-115.
15. Овчаренко Ю.С. Диффузная алопеция: диагностика и лечение / Ю. С. Овчаренко // Дерматол. та венерол. – 2011. – № 3. – С. 84-90.
16. Стандартизация густого экстракта каштана конского / Е. Н. Жукович, Л. А. Шарикова, Т. Ф. Прибытков и др. // Фармация. – 2005. – № 2. – С. 12-14.
17. Фитотерапія: сучасні тенденції до використання в лікарській практиці та перспективи подальшого розвитку / В. А. Туманов, В. В. Поканевич, Т. П. Гарник та ін. // Фітотер. Час. – 2012. – № 1. – С. 4-11.
18. Antioxidant, antimicrobial, antiulcer and analgesic activities of nettle (*Urtica dioica* L.) / I. Gülçin, Ö. I. Kılıfçevio, M. Oktay, M.E. Büyükkokuro // J. Ethnopharmacol. – 2004. – Vol. 90. – P. 205-215.
19. Birch M. P. Female pattern hair loss / M. P. Birch, S. C. Lalla, A. G. Messenger // Clin. and Experimen. Dermatol. – 2002. – Vol. 27. – P. 383-388.
20. Clinical efficacy of natural formulated shampoo in subjects with dandruff and seborrheic dermatitis / Hamidreza Ahmadi Ashtiani, Hosein Rastegar, Mahmoud Aghaei et al. // Am. J. Res. Communic. – 2013. – Vol. 1 (8). – P. 63-80.
21. Harrison S. Diffuse hair loss: Its triggers and management / S. Harrison, W. Bergfeld // Cleveland Clin. J. Med. – 2009. – Vol. 76. – P. 361-367.
22. Herbal medicines as an effective therapy in hair loss – A review / Patil SM, Sapkale GN, Surwase US, Bhombre BT // Res. J. Pharmac., Biolog. and Chem. Sciences. – 2010. – Vol. 1 – P. 773-781.
23. Investigation of antiradical activity of *Salvia officinalis* L., *Urtica dioica* L., and *Thymus vulgaris* L. extracts as potential candidates for a complex therapeutic preparation / R. Kaledaitel, J. Bernatoniene, D. Majiene [et al.] // J. Med. Plant. Res. – 2011. – Vol. 5 (25). – P. 6090-6096.
24. Shrivastava S. B. Diffuse hair loss in an adult female: Approach to diagnosis and management / S. B. Shrivastava // Ind. J. Dermatol. Venereol. Leprol. – 2009. – № 1. – P. 20-28.

Надійшла до редакції 21.07.2014

УДК 615.451.1+616.954.14

М. І. Федоровська**ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ СКЛАДУ КОМПЛЕКСНОЇ НАСТОЙКИ ДЛЯ МІСЦЕВОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИ ТЕЛОГЕНОВІЙ АЛОПЕЦІЇ****Ключові слова:** телогенова алопеція, настойка, листя кропиви дводомної, листя шавлії лікарської, листя каштану кінського.

В оглядовій статті представлені основні причини виникнення та патогенез телогенової алопеції, необхідні напрямки впливу діючих речовин. Обґрунтовано доцільність вибору лікарської рослинної сировини при розробці складної настойки для лікування даної патології, а саме – листя кропиви дводомної, шавлії лікарської, каштану кінського, які проявляють епітелізуєчі, капілярпротекторні, венотонізуєчі, проти-грибкові властивості.

М. И. Федоровская**ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ СОСТАВА КОМПЛЕКСНОЙ НАСТОЙКИ ДЛЯ МЕСТНОГО ПРИМЕНЕНИЯ ПРИ ТЕЛОГЕНОВОЙ АЛОПЕЦИИ****Ключевые слова:** телогенового алопеция, настойка, листья крапивы двудомной, листья шалфея лекарственного, листья каштана конского.

В обзорной статье представлены основные причины возникновения и патогенез телогеновой алопеции, необходимое направление влияния действующих веществ. Обоснована целесообразность выбора лекарственного растительного сырья при разработке сложной настойки для лечения данной патологии, а именно – листья крапивы двудомной, шалфея лекарственного, каштана конского, которые проявляют эпителизирующие, капиллярпротекторные, венотонизирующие, противогрибковые свойства.

M. Fedorovska**THEORETICAL SUBSTANTIATION OF COMPLEX TINCTURE COMPOSITION FOR TOPICAL APPLICATION IN TELOGEN EFFLUVIUM****Keywords:** telogen effluvium, tincture, nettle leaf, sage leaves, horse chestnut leaves.

In the review article the main causes and pathogenesis of telogen effluvium are presented; required areas of active ingredients influence are described. It is substantiated the selection of plants raw materials in the development of the complex tincture for the telogen effluvium treatment, namely nettle leaf, sage leaves, horse chestnut leaves which have regenerative, capillary protective, vein tonic, antifungal properties.

ЗВІТ

**ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«НАРОДНА І НЕТРАДИЦІЙНА МЕДИЦИНА – УНІВЕРСИТЕТ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ»
В МЕЖАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВИСТАВКИ-ЯРМАРКУ «НЕТРАДИЦІЙНА МЕДИЦИНА – 2014»**

ОРГАНІЗАТОРИ:

**Державне управління справами
Національний комплекс «Експоцентр України»
ПВНЗ «Київський медичний університет УАНМ»
ВГО «Асоціація фахівців з народної і
нетрадиційної медицини України»**

У Києві 21-24 травня 2014 року відбулася науково-практична конференція «Народна і нетрадиційна медицина – університет здорового способу життя» в межах Спеціалізованої виставки-ярмарку «Нетрадиційна медицина – 2014», із залученням фахівців народної і нетрадиційної медицини України у ділових заходах: презентаціях, семінарах, школах, круглих столах, нарадах, університеті здоров'я, бесідах-консультаціях, лекціях – питаннях провідних вчених, щодо здорового способу життя та професійної орієнтації у навчанні та виборі майбутньої медико-біологічної професії та збереження здоров'я.

Мета проведення конференції та виставки-ярмарку – пропаганда здорового способу життя, оздоровлення населення України та використання давніх традицій народної і нетрадиційної медицини (далі НіНМ), націлених на збереження та зміцнення здоров'я людини та професійної орієнтації у виборі майбутньої професії.

У програму спеціалізованого заходу були включені доповіді, круглі столи, дискусії, презентації, консультації спеціалістів за попередньою реєстрацією, нарада, майстер-класи і семінари за наступними тематиками:

- Світовий досвід застосування методів НіНМ у клінічній практиці: народна і нетрадиційна медицина світу.
- Народна медицина і здоровий спосіб життя – запорука довголіття.
- Народна медицина і «Здоров'я нації», їх реалізація в державних, національних програмах.
- Науково-методичне забезпечення розвитку НіНМ в Україні.
- Цілительство як самобутній напрямок НіНМ з позиції доказової медицини.
- НіНМ у комплексній, превентивній терапії, медичній реабілітації та паліативній і хоспісній допомозі хворим.
- Роль і місце рослинних лікарських засобів у комплексній фармакотерапії. Нутріціологія. БАДи.
- Хронобіологія, хрономедицина.
- Біоритмологія.
- Стреси і дистреси. Профілактика дистресів та хвороб, викликаних ними.
- Квантова інформотерапія.